

9a Escola d'Estiu de la Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa

L'art de llegir imatges:

Els àlbums il·lustrats en el desenvolupament lector d'infants i joves

30 juny, 1, 2 i 3 de juliol de 2015

Roberto Innocenti

“¿Qué tienen los libros ilustrados para provocar esas reacciones en los niños? Parece que se entrelazan de manera imperceptible con las vidas de los jóvenes lectores, animándoles a estar siempre dispuestos para lo inesperado, y que acogen por igual a lectores experimentados e inexpertos.”

Morag
Styles

Diuen que a la biblioteca de cada infant, hi ha un museu: un museu amagat entre els àlbums il·lustrats. I és que aquesta tipologia documental és, sovint, el primer (i a vegades, l'únic) contacte dels nens amb l'art, els ajuda a comprendre els textos i, també, a configurar el seu imaginari individual; a omplir de significat les paraules que van aprenent. Els colors, les formes, les línies i les textures enriqueixen l'experiència lectora que va més enllà dels textos escrits i que requereix, a més, saber llegir les imatges.

Els àlbums il·lustrats viuen el seu segle d'or per la quantitat i la qualitat de les obres publicades, però els coneixem en profunditat? Sabem quines són les relacions entre imatge i text? Quin és el procés de creació d'aquestes obres? Quins són els principals il·lustradors i quines tècniques empren?

A la 9a Escola d'Estiu de la Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa aprofundirem en la importància de la il·lustració en els àlbums il·lustrats com a element narratiu i artístic, aprendrem a llegir les imatges i a entendre el llibre com un tot, on text i il·lustració es complementen per explicar-nos una història. També viatjarem en el temps per conèixer la història de la il·lustració per a infants a Catalunya i descobrirem els principals il·lustradors que, a nivell nacional i internacional, han deixat petja a la història de la literatura infantil i juvenil.

Els bibliotecaris, els educadors, els mestres, els pares... tenim el repte i l'oportunitat de conèixer el paper que juga la il·lustració en la comprensió lectora i en la formació artística dels infants i joves dels quals som responsables.

Objectius

1. Aprofundir en el coneixement de la il·lustració de llibres per infants.
2. Adquirir criteris per a la lectura i la selecció d'àlbums il·lustrats.
3. Reflexionar sobre la importància de la il·lustració en el procés lector i en la formació artística dels infants.
4. Conèixer il·lustradors rellevants a nivell nacional i internacional.

Continguts

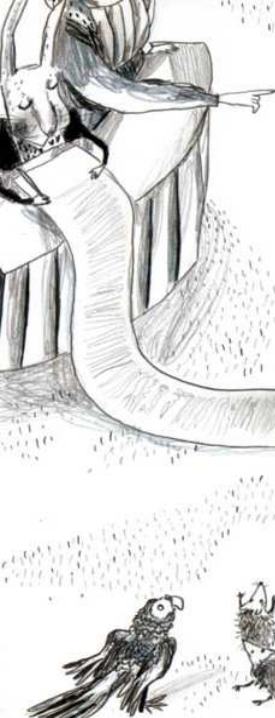
- Història de la il·lustració en la LIJ a Catalunya.
- Relació entre l'art, els llibres il·lustrats i els infants.
- Com llegir un àlbum il·lustrat.
- Procés de creació de l'il·lustrador i de l'escriptor: diferències i complementarietats.
- Estratègies de promoció de la lectura amb els àlbums il·lustrats com a protagonistes.
- Descoberta d'il·lustradors rellevants a nivell nacional i internacional.
- Exposicions: *Premi Catalonia d'Il·lustració* i *Llavors, els contes*.

A qui va adreçat

- Professionals d'educació infantil, primària i secundària o altres àmbits que tinguin relació amb la cura dels infants.
- Professionals de la biblioteconomia i la documentació responsables de les seccions infantils.
- Estudiants d'educació infantil, educació primària, educació social i biblioteconomia.
- Altres estudis que tinguin relació amb la cura dels infants.
- També hi poden participar les famílies o persones que estan a càrrec d'infants i volen aprofundir els seus coneixements sobre aquesta matèria.

Durada de l'Escola d'Estiu

25 hores

Programa de l'Escola d'Estiu

Dimarts 30 de juny de 2015

16:30 – 17:00	Acollida
17:00 – 17:30	Obertura institucional de l'Escola d'Estiu Àfrica Martínez, regidora de Cultura. Ajuntament de Parets Carme Fenoll, cap del Servei de Biblioteques. Generalitat de Catalunya
17:30 – 19:00	Conferència inaugural* Martin Salisbury

Dimecres 1 de juliol de 2015

09:00 – 11:00	SESSIÓ 1: Il·lustradors catalans, reconstruint la història Montserrat Castillo
11:00 – 11:30	Esmorzar
11:30 – 13:30	SESSIÓ 2: L'art dels nens Joaquim Noguero
13:30 – 15:30	Dinar**
15:30 – 16:30	Les revoltes de Lola Anglada Carme Sansa
16:30 – 18:30	Coneix a... Maurice Sendak, Anthony Browne, Mercè Llimona. Tallers participatius de descoberta d'il·lustradors

Dijous 2 de juliol de 2015

09:00 – 11:00	SESSIÓ 3: Parlen els personatges dels àlbums sense paraules? Emma Bosch
11:00 – 11:30	Esmorzar
11:30 – 13:30	SESSIÓ 4: La il·lustració narrativa: una lectura amb imaginació Taula rodona amb Ignasi Blanch, Maria Rius i Noemí Villamuza, conduïda per Joaquim Noguero
13:30 – 15:30	Dinar**
15:30 – 18:30	Coneix a... Květa Pacovska, Eric Carle, Suzy Lee Tallers participatius de descoberta d'il·lustradors

Divendres 3 de juliol de 2015

09:00 – 10:00	SESSIÓ 5: Aprendre a nedar entre l'oceà de les imatges Jaume Centelles Sobre la lectura dels àlbums il·lustrats a l'escola
10:00 – 11:00	SESSIÓ 6: Els laboratoris de lletres i imatges Nati Calvo, Glòria Gorchs, Marta Roig Una fórmula per la lectura dels àlbums il·lustrats en família
11:00 – 11:30	Esmorzar
11:30 – 12:30	SESSIÓ 7: El Pla de Lectura a Parets del Vallès Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa Sobre la lectura dels àlbums il·lustrats des de la biblioteca
12:30 – 13:30	Contant contes il·lustrats Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa
13:30 – 15:30	Dinar**
15:30 – 17:00	Conclusions
17:00 – 18:00	Conferència de clausura* Roberto Innocenti

* Conferència inaugural i de clausura oberta a tots els públics. Cal reservar de plaça a través del formulari d'inscripció.

** No inclòs en el preu de matrícula.

Els formadors

MARTIN SALISBURY

Professor d'il·lustració, director del Màster *Children's Book Illustration* de l'Anglia Ruskin University (Londres), i director del *Center for Children's Books Studies*.

Va estudiar il·lustració a *Maidstone College of Art* (ara part de la *University of the Creative Arts*) a la dècada dels 70. Ha treballat com a il·lustrador i pintor des d'aleshores, i ha publicat llibres amb les principals editorials del Regne Unit. També ha realitzat dissenys per a la publicitat, la televisió i les revistes. En els últims anys el seu treball s'ha centrat principalment en l'àrea de la il·lustració de llibres per a infants, en la pintura i la recerca en l'àmbit dibuix i la il·lustració. Alguns dels seus llibres més coneguts són: *Children's Picturebooks: The Art of Visual Storytelling*, *Play Pen: New Children's Book Illustration* i *Illustrating Children's Books*.

ROBERTO INNOCENTI

Va néixer a Rípoli, un petit municipi a prop de Florència. Mai va cursar estudis artístics. A la seva joventut va treballar en una fàbrica d'acer. Als 18 anys se'n va a viure a Roma, on comença a treballar en un estudi d'animació i com cartellista. La seva carrera com il·lustrador de llibres infantils comença amb la publicació del conte *La Ventafocs* (1983) i sobretot la seva obra més emblemàtica *Rosa Blanca*, amb text de Christophe Gallaz (1985). Ha rebut nombrosos premis, com el Hans Christian Andersen l'any 2008, el més alt reconeixement internacional atorgat a un autor i a un il·lustrador de llibres per a infants i joves. Entre els seus llibres trobem *Pinotxo* (2015), *La niña de rojo* (2013), *La comarca fèrtil* (2004), *La casa* (2009), *Canción de Navidad* (2011), *El cascanueces* (1998).

MONTSERRAT CASTILLO

Doctora en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona. Entre els seus llibres cal destacar *Junceda* (1988), *Taller Obert Grau-Garriga* (1988), *Junceda il·lustrador. El tresor de l'illa* (1990), *Grans il·lustradors catalans del llibre per a infants* (1997), que va obtenir el Premi "Crítica" del Pier Paolo Vergerio 1998, *Joan D'Ivori la màgia de la il·lustració* (en col·laboració) (1997), *Lola Anglada o la creació del paradís propi* (2000), *Lola Anglada i l'ideal del llibre*, premi Aurora Díaz Plaja 2006. Ha col·laborat en diverses publicacions periòdiques com ara les revistes *Canigó*, *Foc Nou*, *Serra d'Or*, *Clij*, *Faristol* i *La Revista de Catalunya*, entre d'altres. És sòcia de l'Associació Catalana de Crítics d'Art, de l'Associació Internacional de Crítics d'Art i de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Ha fet conferències i presentacions públiques sobre la il·lustració catalana, i ha estat membre de jurats. Ha comissariat diferents exposicions sobre la il·lustració i el llibre il·lustrat.

JOAQUIM NOGUERO

És professor de Periodisme cultural a la facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull i de Crítica al Conservatori Superior de Dansa de Catalunya, aficionat a llegir imatges sigui en forma poètica (literatura), narrativoplàstica (il·lustració) o en moviment (dansa). Comissari de prop d'una cinquantena d'exposicions i crític del diari *La Vanguardia*, és autor de monografies i catàlegs com *La ciutat modernista* (2015), *El espectador activo* (2010), *Maria Rius, la mar d'imatges* (2013) o *Manel Fontdevila, retrat del cronista* (2010). Va ser redactor en cap de la revista *Escola Catalana* del 1994 al 2002.

EMMA BOSCH

És llicenciada en Belles Arts. Ha treballat com a dissenyadora gràfica en diferents estudis i agències de publicitat. Actualment és docent en el Departament de Didàctica de l'Educació Visual i Plàstica de la Universitat de Barcelona. És membre del Seminari de Bibliografia Infantil i Juvenil de l'Associació de Mestres Rosa Sensat i forma part del consell de redacció de la revista infantil *El Tatano*.

IGNASI BLANCH

És il·lustrador. Llicenciat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona, va viure quatre anys a Berlín (Alemanya) especialitzant-se en tècniques de gravat i impressió al centre Künstlerhaus Bethanien. Publica per editorials diverses i és el coordinador dels estudis d'il·lustració de l'Escola de la Dona de la Diputació de Barcelona.

Des de l'any 2001 participa en la representació de les editorials de Catalunya i de l'Estat espanyol al Saló del Llibre infantil i juvenil de Saarbrücken (Alemanya).

Darrerament ha coordinat el projecte "Humanitzem els Hospitals", on han participat més de cent il·lustradors, pintant cinc plantes de l'Hospital Matern Infantil de la Vall d'Hebron de Barcelona per facilitar l'estada dels nens al centre mèdic.

Ha rebut els premis Llibreter i Serra d'Or per dos dels seus llibres i també ha estat seleccionat a la Biennial de Bratislava d'il·lustració en dues ocasions.

MARIA RIUS

Maria Rius i Camps va estudiar dibuix i pintura a la Llotja i a l'Escola Superior de Belles Arts Sant Jordi. Després va assistir a cursos a la Kunstwerkschule de Münster i a la Kunstgeweberschule de Berna on va completar la seva formació en grafisme i dibuix. Especialitzada en llibre infantil, ha il·lustrat més de cent setanta llibres i ha col·laborat amb editorials pedagògiques catalanes, espanyoles i estrangeres.

Va ser cofundadora del Consell Català del Llibre per a Infants, presidenta de l'Associació Professional d'Il·lustradors i el 1962 començà a treballar de professora a l'Escola Professional per a la Dona a Barcelona. Realitzà la seva primera exposició individual el 1987, a la Sala Jaimes i després ha exposat a Barcelona i a altres poblacions catalanes, la darrera de les quals a Terrassa i St. Pere de Riudebitlles (2013). També ha fet exposicions a Itàlia (1970), Txecoslovàquia (1981) i Japó (1988). Li han estat atorgats els premis Lazarillo (1968), C.C.E.I. (1971, 1974), Crítica Serra d'Or (1979, 1981) i el premi d'il·lustració de la Generalitat de Catalunya (1983).

NOEMÍ VILLAMUZA

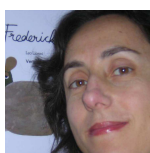
"En mis recuerdos de infancia están siempre mis hermanas, dibujadas a lápiz". És il·lustradora. Va estudiar Belles Arts a Salamanca, la primera aventura fora de casa. Des de l'any 1998, coincidint amb la publicació del seu primer llibre infantil *-Óscar y el león de correos-*, viu a Barcelona. També treballa per al públic juvenil i adult, fent novel·la gràfica, premsa i publicitat. Ha guanyat diversos premis com ara el Premio Nacional de Literatura Infantil y Juvenil, el Premio Nacional de Ilustración, el Premi Nacional d'Edició i el Premi Junceda al Millor Llibre Il·lustrat per adults. Ella, però, destaca l'experiència emocional compartida com el més valuós del seu camí com il·lustradora. En paraules seves: "ése combustible casi mágico que mueve la máquina creativa".

JAUME CENTELLES

Mestre. Ha treballat durant 40 anys a l'escola Sant Josep – El Pi de l'Hospitalet fent diverses tasques, especialment a l'educació infantil i com a responsable de la biblioteca escolar. Des del mes de setembre de 2013 està jubilat, que vol dir que ha fet un pas enrere i ha deixat la trinxera de l'aula, però continua lligat al món de l'educació. Col·labora habitualment amb les revistes *Guix* (sèrie Viure la lectura) i *Mi biblioteca*. Participa del grup de treball "Passió per la lectura" adscrit a l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

Moltes de les coses que va fent i altres reflexions sobre lectura les podeu trobar al seu blog LA INVITACIÓ A LA LECTURA (www.jaumecentelles.cat).

NATI CALVO

Treballadora social, bibliotecària i especialista en literatura infantil i juvenil. Màster de llibres i literatura per a infants i joves per la UAB, exerceix de jurat de Premis Lij i de crítica literària a la revista *Faristol*. Coordina, juntament amb Laia Ventura, el grup de treball de biblioteques infantils i juvenils del Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya (COBDC), Bib Botó.

GLÒRIA GORCHS

Bibliotecària especialitzada en literatura infantil i juvenil. Treballa a la Biblioteca Roca Umbert de Granollers i col·labora amb el Consell Català del Llibre infantil i juvenil (Clijcat) i el Grup de treball de biblioteques infantils Bib Botó del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC). Parla de llibres a les revistes *Faristol* i *Tatano*, i als blocs *Llibresalrepla* i *Unchatbotte*.

MARTA ROIG

Diplomada en Biblioteconomia i Documentació i màster en Biblioteques Escolars i Promoció de la Lectura. Treballa per facilitar l'existència d'espais afectius que acostin la lectura a l'ànima dels infants. Amb aquest objectiu imagina, crea i coordina projectes, forma i assessora biblioteques, escoles, famílies, empreses i entitats i realitza activitats familiars.

Forma part del grup de treball Bib Botó i de la Xarxa de Laboratoris de Lectura, representa el Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC) al Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil (Clijcat) i escriu materials i articles.

CARME SANSA
en el paper de
LOLA ANGLADA

És una de les actrius més sòlides de l'escena catalana. Va ser alumna i mestra de l'escola Isabel de Villena. La influència d'aquell centre va ser decisiva en la seva evolució i també en el gust pel teatre. L'any 1963 ingressa a l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual i quan surt es dedica plenament al teatre i, en menor mesura, al cinema. És reconeguda pels espectacles de cabaret literari i entre les obres que ha interpretat, destaquen textos de Bertolt Brecht, William Shakespeare, Salvador Espriu, Ramón María del Valle-Inclán, Marguerite Duras o Samuel Beckett. Ha rebut nombrosos premis, com ara, el premi de la crítica teatral de Barcelona, el guardó Sebastià Gasch (1978), el Premi Margarida Xirgu (1991), la Creu de Sant Jordi (2004) i el Premi Nacional de Teatre (2012).

També destaca la seva lluita pels drets de les dones i per l'ús social de la llengua catalana.

“Forzosamente, y como producto emblemático de la postmodernidad, el álbum es algo más que un tipo de libro, algo más que una modalidad editorial, el álbum es, cada vez más y ante todo, “un modo de leer”.”

Teresa Colomer

Il·lustracions per ordre d'aparició

El cascanueces – Roberto Innocenti / *[Caputxeta Vermella]* – Noemí Villamuza / *La ola* – Suzy Lee / *[Gat rei]* – Kveta Pacóvska / *Alicia en terra de meravelles* – Arthur Rackham / *Voces en el parque* – Anthony Browne / *The four seasons* – Maria Rius / *Peter Pan* – Mercè Llimona / *[Follets del bosc]* – Apel·les Mestres / *Allà on viuen els monstres* – Maurice Sendak / *Alicia en el País de las Maravillas* – Ignasi Blanch / *La Margarideta* – Lola Anglada / *It's mine* – Leo Lionni / *Alicia en el País de las Maravillas* – Rebecca Dautremer / *Els tres bandits* – Tomi Ungerer / *L'arbre vermell* – Shaun Tan / *Madrechillona* – Jutta Bauer / *L'illa del tresor* – Junceda / *Sóc un artista* – Marta Altés / *Raspall* – Carme Solé Vendrell / *[Gall]* – Eric Carle / *Em todo livro vive um natal* – Roger Mello.

Cost de la matrícula

Tarifa regular

60 €

Tarifa amb descompte

48 €

20% de descompte per a famílies de la biblioteca, mestres de les escoles de Parets i voluntaris de la biblioteca en actiu.

Tarifa per sessió

10 € / sessió

Només es pot fer la inscripció per una sessió.

El pagament s'ha d'efectuar a

Catalunya Caixa ES40 2013 0057 11 0200724059

Inscripcions

De l'11 de maig fins el 19 de juny de 2015 a través d'aquest formulari: <http://bit.ly/1KopX2e>

Lloc de realització

L'escola d'Estiu se celebrarà a la Biblioteca, aquest espai màgic on viuen totes les històries protegides pel Follet.

Biblioteca Infantil i Juvenil de Can Butjosa

La Salut, 52 / 08150 Parets del Vallès / 93 562 23 53